

Lørdag den 14. juli 2018, kl. 20:00

QUATUOR MODIGLIANI (F)

Amaury Coeytaux, Loïc Rio, violiner; **Laurent Marfaing**, bratsch; **François Kieffer**, cello

Nicholas ANGELICH (USA/F), klaver

Johannes BRAHMS (1833 – 1897)

Strygekvartet i C-mol, op. 51 nr. 1 (1873), 30'

--- pause---

- I. Allegro
- II. Romanze: Poco adagio
- III. Allegretto molto moderato e comodo
- IV. Allegro

Klaverkvintet i F-mol, op. 34 (1864), 42'

- I. Allegro non troppo
- II. Andante, un poco adagio
- III. Scherzo: Allegro
- IV. Finale: Poco sostenuto – Allegro non troppo

Strygekvartet i A-mol, op. 51 nr. 2 (1873), 36'

- I. Allegro non troppo
- II. Andante moderato
- III. Quasi Minuetto, moderato
- IV. Finale. Allegro non assai

Koncerten sendes direkte

DR P2

10:00 Et kvarter med gårsdagens kunstner
15:30 Elsa Dreisig (DK/F), sopran og Christian Westergaard (DK), klaver
17:15 Koncertintroduktion v. Mathias Hammer
20:00 **Quatuor Modigliani (F) og Nicholas Angelich (USA)**, klaver
22:30 Ensemble Garage opfører Michael Beil (D)

14 juli
Hindsgavl Festival
50. sæson 2018

Om musikken

J. (1833-1897): Strygekvartetter nr. 1 og nr. 2

Brahms komponerede mindst 25 strygekvartetter, men han udgav kun tre -resten endte i kaminen! Selv sagde han: *"Det er da bedre, at jeg selv bærer dem til bålet end at andre gør det!"* Brahms kandiderer til musikhistoriens mest selvkritiske komponist, og kun en brøkdel af hans værker har overlevet hans selvcensur.

Som ung blev Brahms udråbt som musikkens fremtidshåb. Schumann kaldte ham *"Det næste led i musikkens kongerække."* Men profetien gav Brahms præstationsangst. *"Ingen ved, hvad det vil sige at have hans skridt bag sig,"* sagde Brahms med henvisning til Beethoven. Særligt indenfor symfonier og strygekvartetter var Beethovens mægtige ånd årsag til Brahms' livslange mindreværds kompleks. Han var 43 år gammel inden han færdigkomponerede sin *Symfoni nr. 1*, som karakteristisk (og hånligt) blev kaldt *Beethovens Symfoni nr. 10*. Kun et par år forinden havde han udgivet sine første to strygekvartetter – og havde altså kasseret mere end 20 af slagsen inden da!

Brahms kæmpede for at finde en farbar vej for en strygekvartet efter Beethoven. Og kampen er tydelig i hans *Strygekvartet nr. 1*, alene gennem valget af tonearten c-mol, som også var Beethovens foretrukne "kamptoneart". Førstesats åbner med et flygtigt tema. Stemningen er fortættet. Det næste tema vokser naturligt ud af det forrige og giver satsen en sammenhængskraft, der kun kontrasteres af det ultrakorte og tragisk resignerende sidetema. Anden- og tredjesats er melankolske åndehuller mellem de to dramatiske ydersatser. Begge satser rummer et skær af bittersød eftertænksomhed, som var de på hver i sær en følelsesmæssig bearbejdning af førstesats' temperament. Finalen byder på en næsten aggressiv udgave af førstesats' hovedtema.

Musikkens tæthed og temperament giver den et symfonisk præg. Arven og inspirationen fra Beethovens ærefrygtindgydende symfonier og strygekvartetter er ikke til at overse.

Ligesom med Brahms' to første symfonier er *Strygekvartet nr. 2* også mildere end den første. Nu er nødden knækket. Førstesats vækker snarere mindelser om Schuberts poesi end om Beethovens temperament. Den langsomme andensats rummer en vuggende *gemütlichkeit*, der dog kontrasteres af et dramatisk midterafsnit - roen kan ikke endegyldigt indfinde sig. Tredjesats kalder Brahms *Quasi Minuetto* (som en menuet), men musikken bliver aldrig dansant. En melankolsk indadvendthed, som atter leder tankerne mod Schubert, leder frem mod finalens tvetydige punktum: Er det en folkelig dans? En festlig rondo? Eller et tragisk udråb i mol?

Johannes Brahms (1833-1897): Klaverkvintet

Beethoven skrev ingen klaverkvintet. Så i denne genre følte Brahms ikke den tyngende arv fra forgængeren i samme grad som i strygekvartetgenren. Fire strygere og klaver var en atypisk konstellation i 1800-tallet. Kun Schumann havde taget succesfuldt livtag med genren. Brahms ville være den næste. Han følte sig fri og komponerede på kort tid et storværk, der i dag betragtes som den romantiske kammermusiks ukronede konge.

"Kvintetten er smukkere end jeg kan beskrive med ord. Et kammermusikalsk mesterværk, hvis lige ikke er skabt siden Schuberts død i 1828."

Sådan sagde 1800-tallets helt store violinist Joseph Joachim om Brahms klaverkvintet. Og med værkets overvældende harmoniske, melodiske og dramatiske rigdom er det svært ikke at give Joachim ret.

10:00 Et kvarter med gårdsdagens kunstner
12:30 Concerto Copenhagen m. Cassandra Lemoine
17:15 Koncertintroduktion v. Mathias Hammer
20:00 **Belcea Quartet med Antoine Tamestit (F)**
22.30 Ensemble Garage opfører Michael Beil (D)

Førstesatsen begynder med en simpel unison melodi, og udfolder herfra et stort og virtuost drama. Tragedien lurer under overfladen. Andensatsen er blid og vuggende som en sang uden ord. Scherzoen er det modsatte: et intenst rytmisk tordenvejr. Finalen er et overflødigshorn af vekselvirkninger mellem folkemelodier, dramatik, ekvilibrisme og lyriske

passager, der fører frem mod en triumferende afslutning.

Brahms skrev i første omgang værket for fem strygere og ændrede det senere til et værk for to klaverer. Men han endte altså med at lade musikken spille af klaver og strygekvartet. Det var en god beslutning.

Mathias Hammer

Om kunstnerne

Quatuor Modigliani (F)

Den italienske maler Modigliani blev i Paris ofte bare kaldt for Modi, og venner af den franske kvartet af samme navn morer sig da også med at kalde dem for "les Modis", hvilket underholdende nok er enslydende med "les maudits", altså "de forbandede" eller "de fordømte".

Hvilket viser, at også franskmænd kan forfalde til den tykkere ironi, for der er naturligvis ikke skyggen af en forbandelse at få øje på, når man betragter Modigliani kvartetens karriere. De er tværtimod spydspidsen af en ny generation af fremragende franske strygekvartetter, sammen med deres jævnaldrende spejlbilleder i Ebène kvartetten, der åbenbart var i besiddelse af det samme gode kompas og ligesom dem samledes omkring Ysaÿe kvartetten der underviste på Conservatoire Supérieur i Paris.

En koncertoplevelse i Paris med den tyske Artemis kvartet blev imidlertid lidt af en åbenbaring for les Modis. Denne kvartet ville man ubetinget undervises af, også selv om det indebar at køre til Berlin, få undervisning, overnatte og så køre tilbage til Paris næste dag. Hvilket stod på i to år. Vel at mærke samtidig med at man, efter at have vundet diverse konkurrencer, havde en ret så fuld koncertkalender. Og samtidig med de almindelige studier. Nogle af kvartetens medlemmer var nået så langt, at de kunne koncentrere sig om at spille

kvartet, men andre havde stadig flere år tilbage, med orkesterspil osv. Det måtte man klare ved siden af.

Hen ad vejen fik kvartetten også kontakt til og undervisning af den måske største nulevende lærer i kammermusik, den ungarske komponist György Kurtág. Og det hele kulminerede så med Mendelssohn-CD'en, hvor Le Monde konstaterede, at den blot seks år gamle kvartet tydeligvis allerede hørte til denne verdens store. Ord som kvartetten siden da har levet op til. Og også på festivalfronten har de vist sig at kunne udfylde et par store sko. Her har de nemlig overtaget ledelsen af festivalen i Evian — i dag en slags søsterfestival til Hindsgavl Festivalen hvor Modigliani kvartetten nu optræder for efterhånden fjerde gang — der i mange år blev ledet og gjort til en central og unik festival af den legendariske Mstislav Rostropovitj, men slumrede hen efter hans bortgang. I dag er den tilbage ved fuld styrke og så vital som nogen sinde.

Alt i alt var det kun naturligt, at man i den nye Elbphilharmonie i Hamborg valgte at invitere Modigliani kvartetten, da man sidste år ville demonstrere, at også en strygekvartet kunne fylde den store sal ud.

10:00 Et kvarter med gårsdagens kunstner
15:30 Elsa Dreisig (DK/F), sopran og Christian Westergaard (DK), klaver
17:15 Koncertintroduktion v. Mathias Hammer
20:00 Quatuor Modigliani (F) og Nicholas Angelich (USA), klaver
22:30 Ensemble Garage præsenterer Michael Beil (D)

Nicholas Angelich (US), klaver

Amerikaneren Nicholas Angelich har tilbragt det meste af sit liv uden for USA, og med sit navn og perfekte fransk bliver han ofte taget for en franskmand. Musikalsk er han det da næsten også ind til benet, selv om det er lidt usædvanligt for en fransk pianist at være en kapacitet, når det gælder Brahms.

Angelichs far var violinist og stammede fra Montenegro, moren var pianist og født i Sovjetunionen, men af rumænsk og slovakisk afstamning. De to mødtes i Serbien og drog til USA, hvor de giftede sig og slog sig ned. Her fik de sønnen Nicholas, og han vaklede ikke længe imellem fars og mors instrument. Hans intonation på violinen var dårlig, han brød sig ikke om at stå op og spille og var i det hele taget temmelig doven. Men ikke når det gjaldt klaveret — et instrument der er udtænkt af fornuftige mennesker, så man altid sidder ned, når man spiller på det — som fra starten af udøvede en uimodståelig tiltrækning på den lille dreng.

Moren, en elev af en elev af den legendariske Alfred Cortot, blev dermed også Nicholas Angelichs første lærer. Og selv om han efterhånden også fik amerikanske undervisere, så endte han altid med at vende tilbage til det som hun — og altså traditionen fra Cortot — havde indprentet i ham. Da han fyldte tretten, stod det imidlertid klart, at det var tid til undervisning på det allerhøjeste, videregående niveau, noget der i USA først var muligt fra det attende år. Men en af morens gamle medstuderende havde også studeret under Aldo Ciccolini, en anden Cortot-elev, i Paris, og denne legendariske underviser tog Angelich som elev. Dog ikke uden først at have hørt drengen spille sig igennem en sand ildprøve af et program som han, Ciccolini, havde ønsket at teste dette amerikanske talent med.

Og så flyttede den unge Nicholas Angelich og hans mor til Paris, og fra da af har han været en form for franskmand. Åbenbart helt fra starten af, i hvert fald kunne den unge amerikaner ikke få sig selv til at være dus med og sige "tu" til Ciccolini, noget den afslappede og ligefremme italinener ellers imod al skik og brug forlangte af sine elever.

Men Paris åbnede også mange andre døre. Angelich fik supplerende undervisning af Yvonne Loriod, og allerede som teenager spillede han musik af Messiaen og Boulez for komponisterne selv og blev hver gang belønnet med et rigt, generøst feedback af den slags som en ung musiker kunne nære sig af i årevis, ja, resten af livet. En lærer for livet blev også senere Leon Fleisher, først i Paris og siden i Italien.

Og så blev Nicholas Angelich selv en berømt pianist — og berygtet for aldrig at have ejet eller brugt en computer. Og måske taler rygterne stadig sandt, selv her i 2018, for det skal åbenbart ikke være for nemt. I hvert fald så er han ikke glad for alt for smukt klingende flygler, men foretrækker et der mere brutalt konfronterer pianisten med hans begrænsninger og tvinger ham til at yde sit bedste for at overskride dem. Vi har vist desværre et ret smukt klingende flygel, men håber alligevel på det bedste.

Ulrik Damgaard Andersen

Koncerten arrangeres i godt samarbejde med Vendsyssel Festival (4. juli – 17. august), hvor kunstnerne kan opleves igen i Sulsted Kirke den 15. juli kl. 19:30.

TAK TIL FONDE OG SPONSORER: Augustinus Fonden; Aage og Johanne Louis-Hansens Fond; Knud Højgaard's Fond; Oticon Fonden; Statens Kunstfond; Dronning Margrethes og Prins Henriks Fond; 15. Juni Fonden; Det Obelske Familiefond; Konsul Georg Jorck og Hustru Emma Jorck's Fond; Middelfart Kommune; Dansk Komponist Forenings Produktionspulje og KODA's Kulturelle Midler; Beckett-Fonden; Den Faberske Fond; Toyota Fonden; Hindsgavl Slot; Gangstedfonden; A/S Fehr og Co.s Fond; Goethe Institut; Solistforeningen af 1921; SNYK; Juhl-Sørensen Piano A/S

10:00 Et kvarter med gårsdagens kunstner
15:30 Elsa Dreisig (DK/F), sopran og Christian Westergaard (DK), klaver
17:15 Koncertintroduktion v. Mathias Hammer
20:00 **Quatuor Modigliani (F) og Nicholas Angelich (USA), klaver**
22:30 Ensemble Garage præsenterer Michael Beil (D)

